

Posudek na bakalářskou práci **Adély Semotánové „Vývoj sociologického zkoumání volného času od 60. let 20. století po současnost v české společnosti“**

Předkládaná bakalářská práce zasahuje do dvou okruhů sociologické problematiky: jednak do sociologie volného času, jednak do dějin české sociologie – celkový charakter práce by se tedy dal označit jako historicko-teoreticko-empirický. Tímto zaměřením se práce poněkud (ale o to více záslužně) vymyká obvyklým pracím psaných na téma volného času – prioritou není to, jak se volný čas v ČR v realitě vyvíjel, ale jak se vyvíjelo jeho zkoumání (zejména, pochopitelně, sociologického charakteru). Nicméně zároveň nelze v práci daného typu zcela odhlédnout od výsledků zkoumání reality volného času, takže i tento moment je v práci přítomen (i když až „v druhém plánu“ a rozhodně ne jako reprezentativní celek, což sama diplomantka konstatuje). Určité prolínání otázek metodologických (zkoumání volného času) a obsahových (trávení volného času), kterému se v tomto případě nedá zabránit, pak občas diplomantce poněkud komplikuje výklad.

Kapitola 2. Historická východiska zkoumání volného času (kapitola 1 je úvod) na 22 stránkách seznamuje se základními momenty volného času na rovině vývoje vnímání času v realitě historických období (velice obecně a částečně i vývoj reality volného času) a rovině vývoje sociologického myšlení „o volném čase“ (sociologické pojetí volného času a stručný přehled nejvýznamnějších sociologických publikací o volném čase). K této části mám dvě poznámky: 1) nástin vývoje sociologických teorií o volném čase končí prací Parkera z r. 1971 – co bylo potom? (v názvu práce se hovoří o „současnosti“), 2) i když charakteristiky jednotlivých významných sociologických prací o volném čase nejsou pro jádro práce úplně klíčové, přece jen bych uvítala, kdyby autorka čerpala nejen z literatury o těchto zdrojích, ale alespoň v některých případech i přímo ze zdrojů samotných. Až na tyto dvě výhrady se domnívám, že samotná kapitola plní dobře svou funkci obecného rámce problematiky volného času a jeho zkoumání.

Desetistránková kapitola 3. Teoretická východiska zkoumání volného času představuje stručný výklad základních kategorií objevujících se nejčastěji v souvislosti s volným časem a jeho zkoumáním a plní mimo jiné funkci terminologické úvahy a vymezení.

Kapitola 4. Vývoj sociologického zkoumání volného času od 60. let po současnost v prostředí české společnosti je těžištěm diplomové práce – v jednotlivých subkapitolách diplomantka charakterizuje významné výzkumy či práce o volném čase a snaží se je sumarizovat i komentovat. Samozřejmě, je možné diskutovat – přinejmenším do určité míry - o výběru podrobněji charakterizovaných výzkumů a prací, nicméně se domnívám, že se s tím autorka vypořádala rozumně (i když v počátečních obdobích bych např. postrádala alespoň zmínku o sledování trávení volného času Statistickým úřadem), vezmeme-li v úvahu, že všechny výzkumy a práce v rámci bakalářského textu postihnout nemohla a usilovala tedy především o zmapování obecnějších pohledů na volný čas. Dílčích výzkumů zaměřených jen na jeden moment volného času nebo na užším vzorku respondentů je totiž opravdu hodně (autorka se zmiňuje např. o dovolené nebo o volném čase mládeže) a znamenalo by to vlastně jinou práci – sice stále v rámci problematiky volného času, ale poněkud jinak stavěné, s jiným těžištěm a s jinými cíli.

Doposud komentovaným textem si – podle mého názoru – autorka připravila dobře půdu pro závěrečnou konfrontaci a komentování (jak na úrovni metodologické - Závěrečná doporučení

k výzkumu volného času, tak obsahové - Shrnutí). Stručně bych řekla, že shrnutí mohlo být hlubší a Závěrečná doporučení konkrétnější – tyto dvě části nepatří k těm nejlepším v celé práci (diplomantku nepochybně tlačil termín odevzdání práce).

Práce je psána čtivě a srozumitelně (i když diplomantka tvrdošíjně píše slovo antika s velkým počátečním A a nedá si to vymluvit). Práce s literaturou je uspokojivá (i když více přímých, původních zdrojů by vůbec neškodilo) a citační úzus je dodržený. Dokumentační materiál je prezentovaný odpovídajícím způsobem – velice autenticky působí skenované tabulky z doby, kdy se psalo na psacím stroji a zajímavé je i srovnání možných způsobů prezentace výsledků v jednotlivých výzkumech. Práce navíc obsahuje vhodně sestavenou přílohovou část. Nakonec musím připomenout, že předkládaná bakalářská práce má rozsah blízký se k objemu diplomové práce.

Diplomovou práci Adély Semotánové jednoznačně doporučuji k obhajobě a předběžně navrhuji klasifikaci mezi 1 a 2.

Praha, 7.9.2009

PhDr. Jana Duffková, CSc.

